

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. An, & quot dentur in Deo Processiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

592. Hanc responsionem ideo retuli, quia in ea plane tacite supponitur, non esse opus admittere, prædicata contradictoria verificari de Essentia & Paternitate. Nam data responsio concedit, quod eo sensu quo Paternitas non est Filius, nempe identitate suppositi, eodem sensu Essentia non sit Filius: & e contra, eo sensu quo Essentia est Filius, nempe Identitate Entitatis, eodem sensu Pater sit Filius. Hæc erat ipsissima mens mea, quando superius ostendere conatus sum, quod non verificentur contradictoria; & hinc in tradita ibi doctrina, ob hujus authoris æstimationem, libenter perulto, quidquid alij judicaverint. Quin etiam intelligo, Hispanum Theologum sæpè laudatum infra, in eadem esse sententia, quod non sint admittenda prædicata contradictoria, necdum tamen legendi copia facta est.

593. Deducitur ex dictis, quo sensu sit vel non sit metaphysicè evidens illud axioma: *Quæ sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se.* Est, inquam, metaphysicè evidens, quod quando duo sunt eadem vni tertio communicatione formaliter & materialiter summâ, sunt eadem inter se: & quia hæc sola communicatio summa potest intercedere in creaturis, vt probatum & declaratum est, ideo in creaturis semper est metaphysicè evidens illud axioma, & non est opus declaratione aut distinctione; in Deo autem vt locum habeat, adhibenda est distinctio & declaratio.

594. Porro quia Deus est Ens infinitæ perfectionis, contra cuius conceptum non est, posse communicari summè formaliter alicui prædicato, quin illi communicetur summè materialiter, item, posse communicari perfectivè, quin communicetur perfectibiliter: & simul etiam fides doceat, hoc defecto fieri in Trinitate, deducitur, quod ratione naturali neque sit evidens, posse in

Deo dari hujusmodi communicationem, neque etiam e contra sit evidens, eam non posse dari. Et hoc sensu ex fide constat, falsum esse illud axioma in eo sensu, in quo non est evidens: scilicet: *quæ sunt eadem per communicationem summam formaliter, sunt eadem inter se, & communicant in omnibus prædicatis.* Atque hoc denique sensu verum est, quod dicunt Theologi, Mysterium Trinitatis non contrariari Principio metaphysico in eo sensu, in quo est evidens, sed esse supra illud, sicut est supra naturalem vim cognoscendi.

595. Postquam declaratum est, quod Mysterium Trinitatis non adversetur naturali rationi, breviter etiam videndum est, quomodo sit eidem naturali rationi conforme.

Primo ergo naturali rationi conforme est, quod non detur in Deo vllum exercitium vitale præterquam intellectiōis & volitionis: omne enim aliud vitale exercitium, vt sensationes, vegetationes, motus localis; includunt formaliter imperfectionem, non item Intellectio & Volitio: & sic jam excluduntur à Deo omnia alia prædicata perfectibilia, quæ non habent rationem Intellectiōis, vt habet filiatio, aut volitionis, vt habet spiratio passiva.

596. Secundo est naturali rationi conforme, quod Intelligens & Volens intelligendo & volendo non merè recipiat, sed agat, & detur realis distinctio inter producentem & productum; hæc datur inter Patrem & Filium, inter Spiratorem & Spiritum.

597. Tertiò est naturali rationi conforme, quod detur in Deo Productio Volitionis originatæ etiam ab Intellectiōe producta, & non à solo primo principio improducto: hoc modo Spiritus S. non à solo Patre, sed etiam à Verbo procedit.

C A P V T II.

DE PROCESSIONIBVS, RELATIONIBVS, ET NOTIONIBVS DIVINIS IN GENERE.

CONTROVERSIA I.

An, & quot dentur in DEO Processiones.

598. **F**undamentum multiplicandi Personas divinas est, quod alia ab alia procedat; processio autem sine reali distinctione non datur. Processio est Emanatio & Origo vnius ab alio.

599. Dividitur autem Origo in Activam & Passivam, ad similitudinem actionis & passionis, quæ concipitur intervenire inter Causam & Effectum, seclutis tamen imperfectionibus de-

pendentia vnius ab alio, & mutationis. Origo activa concipitur inesse principio producenti, Origo passiva termino producto. Et quamvis communior philosophorum opinio sit, in rebus creatis non distingui actionem à passione, recipique in termino, non in principio, de divinis tamen Processionibus aliud dicendum est, quia in Deo sunt penitus inseparabilia hæc duo: *Producere: & Posse producere: & Principio producenti*
M 3 est utrum-

est utrumque essentiale: ac proinde denominabitur *Producens* ab aliquo suo constitutivo non minus, quàm denominatur *Potens producere*. & pari modo, quia termino est essentiale, *Produci*, ideo etiam denominabitur *productus*, ab aliquo suo constitutivo.

600. Quæstio est, an hæ Processiones fiant per Intellectum & Voluntatem. Cui quæstioni resolvenda perinde est, sive admittatur Virtualis distinctio inter Intellectum & Voluntatem sive negetur. Disputatur enim quæstio in eo sensu, in quo rectè dicimus, cognitionem creatam procedere ab Intellectu, & non à voluntate, aut potentia locomotiva, aut visiva, &c. etiamsi hæ omnes potentie identificentur inter se, & ne quidem virtualiter distinguantur. Quæstio itaque est, an secunda Persona habeat speciale prædicatum, quod non habet tertia Persona, vi cuius dicatur potius Intellectio, quàm Volitio: & contra tertia Persona dicatur potius Volitio, quàm Intellectio.

601. Hieronymus Zancklius, hæreticus Heidelbergenfis, apud Valentiam dixit, temerarium esse axioma Theologorum, quod Filius procedat per Intellectum, & Spiritus Sanctus per Voluntatem.

602. Durandus docuit, neutram Processionem fieri propriè per Intellectum & Voluntatem, sed per Naturam divinam quæ talem. Ponnit enim Naturam divinam esse priorem Intellectu & Voluntate, & in illo priori propter suam infinitatem esse generativam & Spirativam sine vlla potentia media. Quæ sententia ab alijs erroris, ab alijs temeritatis censurâ notatur.

603. Dicendum est. 1. Cum omnibus alijs scholasticis, processionem Secundæ Personæ esse per Intellectum, & processionem Spiritus S. esse per Voluntatem.

Probatur 1. Ex SS. litteris, vbi secunda Persona vocatur Verbum, & tertia Spiritus S. atque Amor. Verbum autem pertinet ad intellectum, & Amor ad Voluntatem.

604. Probatur. 2. Ex SS. Patribus. Gregorius Nazianzenus Orat. 36. Verbum, inquit, dicitur, quia ita se habet ad Patrem, ut sermo ad mentem, non modo propter generationem passionis omnis expertem, verum etiam propter conjunctionem ipsius cum Patre, vniquæ enunciatricem.

605. S. Chrysostomus to. 5. orat. 9. Quem admodum sese habet sermo ad mentem, sic vnigenitus DEVS Verbum se se habet ad Patrem.

S. Augustinus lib. 15. de Trinit. c. 6. Illic intelligendo conspiciamus tanquam dicentem, & Verbum ejus, id est Patrem & Filium, atque inde procedentem Charitatem vtrique communem, scilicet Spiritum S. & infra. Ecce! ergo Trinitas Sapientia scilicet, & Notitia sui, & Dilectio sui, sic enim & in homine invenimus Trinitatem, id est, mentem & notitiam, quæ se novit, & dilectionem quæ se diligit.

S. Ambrosius in Monolog. c. 46. De æterna memoria æternum Verbum nascitur: sicut igitur

Verbum congruè intelligitur Proles; ita Memoria Parentis nomen aptissimè suscipit.

606. Probatur. 3. Ratione. Productiones & Processiones divinarum Personarum sunt operationes vitales, & immanentes: atqui in Deo non datur alia vita quàm Intellectiva & Volitiva: ergo illæ ad hanc vitam pertinebunt.

607. Obijcit Durandus. 1. Intelligere & velle sunt actus essentiales in Deo: Processiones sunt notionales: ergo non sunt Intellectio & Volitio. 2. Distinguendo consequens: Non sunt Intellectio & Volitio essentialis, absoluta, communicabilis & improducta, concedo consequens: Non sunt Intellectio & Volitio notionalis, relativa, & non communicabilis, sed producta, nego consequentiam.

608. Obijcit. 2. Si divina processiones essent per Intellectum & Voluntatem, tunc etiam Filius generaret, & Spiritus S. Spiraret, quia habent Intellectum & Voluntatem communem cum Patre. Retorquetur argumentum in Durandum: habent enim etiam Naturam communem cum Patre: cur ergo non generant per Naturam, sicut Durandus vult Patrem generare? Est ergo difficultas communis, infra solvenda, quando agitur de Principio formali Processionum.

609. Obijcit. 3. Substantiæ intellectivæ creatæ non generant quatenus intellectivæ sunt, hoc enim habet se per accidens, vnde & non intellectivis convenit generare: ergo etiam in Deo debet generandi vis alteri prædicato tribui. 2. Negando consequentiam: quia Generationi divinæ non debent convenire imperfectiones generationum creatarum, cujusmodi est, generare & non quæ intellectivum. Ob hanc imperfectionem solis substantijs corporeis convenit generare.

610. Dicendum. 2. Duas esse in Deo Processiones, ut fides docet. Ratio constat ex dictis. Duo sunt in Deo principia vitalia, Intellectus & Voluntas: non est autem major ratio, cur vnum sit secundum & non alterum: ergo vtrique debet sua respondere Processio. Debent autem hæ inter se realiter distingui, quia secunditas Voluntatis ratione spirationis activæ est communis duabus personis: secunditas autem Intellectus ratione generationis activæ est propria soli Patri: ergo terminus Generationis debet realiter distingui à termino Spirationis.

Redditur etiam à S. Thoma huius rei congruentia ex Richardo de S. Viç. Tot & non plures asserendæ sunt processionis in divinis, quot requiruntur & sufficiunt ad absolvendum illum circulum, quem faciunt operationes intellectus & voluntatis creatæ: hæ autem sunt duæ:

Nam Intellectio oritur ab objecto, ab Intellectione Volitio, & hæc iterum redit ad objectum.